

Љиљана Дугалић

ТРЕНУТАК ИСТИНЕ

Оцу

Писаћа машина стављена је на дебело ћебе прострто преко стола, како праскав звук окинутих словних полуга не би изазивао негодовање укућана, па и станара из суседних станова. Наоко равнодушни према њеном раду, брисању и тумбању речи у рукописима, измишљању ликовна у којима су, по објављивању књига настојали пошто-пото да препознају себе и проживљене породичне ситуације, увређени када им то није полазило за руком, укућани су се забавили пословима око припремања обеда, традиционалног окупљања за трпезом, до чега се веома држало у њиховом дому.

Пријао јој је тако уређен распоред ствари, и то кретање, шумови, крчкање воде у којој се кувао спанаћ, цврчање печеног меса у рерни, помешани мириси и звуци настали готовљењем великог, недељног ручка. Та распоређеност обавеза, то доследно повлачење једнаких потеза и понављање поступака, то прећутно разумевање унутар једне породице, давало јој је снагу и моћ да може потпуно слободно да урони у свој унутрашњи свет, сигурна да ће из њега – уз питање и наредбу: *Јеси ли завршила, ајде склони машину и расприми сјо, ручак је гођов* – врло једноставно моћи да се поврати у реалност.

Једне вечери, у ноћном радио програму њени родитељи су пажљиво слушали приче из новог рукописа своје ћерке. Она је остала у својој соби, не желећи да те тренутке ишчекивања, стрепње, а потом и задовољства искаже пред било ким, па макар то били и родитељи. Приче су биле љубавне. Драматични раскиди, интимни тренуци између двоје на усијаном лименом крову које је везивала страст, кобни неспоразуми и расанак – што јој је у том периоду била омиљена тема – показивали су њен, како је те вечери спикер прочитао: *осећај за*

вибранијне односе између мушкарца и жене, и посебно чуло за фаталне заљубљености, страсти, очајања и заблуде у описаним ситуацијама и изненим емоцијама, чиме је голицала пажњу и будила интересовање читалаца.

На радију, пре него што ће се зачути глас глумца и наслов приче, ишла је музика Чата Бејкера, белог цез трубача који је у тучи остао без природних зуба и са вештачком вилицом, као медицински и цез феномен, настављао да изводи своју сензуалну музику. Таква се чежња осећала у тој свирци, болна, попут оне музике о којој је писао Грињевски – није се могла тог тренутка сетити наслова његове приче – и није чудо што се са прозора апартмана Чат суновратио, сустижући удаљене звуке сопствене музике издахнуте кроз тело инструмента.

Када су изговорене речи из последње приче прочитане те вечери и из радио-апарата исцурили пенушави звуци трубе, седела је још неко време у тишини собе, глува за глас спикера који је најављивао следећи прилог. Подижући се, као да је са свог лица свукла кошуљицу рептила, маску којом се глумцима на сцени равнају постојеће, или постављају непостојеће боре, и упутила ка дневној соби.

У дневној соби мајка је гледала у слике на екрану до краја утишаног телевизора, а отац је поглед приковао у једну тачку на зиду насупрот фотеље у којој је седео напрегнут, збуњен и – потиштен.

Никада не би могла да буде глумица, била је уверена, и да после премијере филма у којем је играла убицу, наркоманку или блудницу уђе у дом своје породице и настави да живи као да је опет она – она! Јер, може ли се ишта одглумити што се већ нема у себи, и може ли се ишта написати чега нема у нама, дилеме су на које је покушавала да нађе одговор и те вечери када је на очево питање упућено повређеним гласом узвратила да је о човеку и жени из прича, о њиховим односима, страстима, сукобима, љубави, животу и неспоразумима, посвећена цела историја људског рода, наука и уметност, а да не говоримо о дневним новинама и телевизији који дају прилику да се живот сагледа са свих страна, чак и ако у њему немамо целовито учешће. Тај одговор као да је умирио њеног оца и он се опустио. И њој би мање нелагодно.

Овај пут писала је о старицама и о наборима на њиховим лицима, трудећи се да у причама успостави замишљен дијалог са Аскилсеном, омиљеним писцем од чије се књиге није одвајала, мада су његове приче будиле осећање тескобе и дуготрајне мучнине.

Десно, као непоткупљиви сведок тренутака њених лутања у мислима, повратка, залета и одсуства идеје, висило је урамљено огледало. Попут реквизита који у позоришној представи мора на крају да оправда своје присуство, и оно је имало своју улогу и задатак. Окрену-

ла се ка огледалу и студирала свој одраз. Ситне борице, налик развијеном пауновом репу окружиле су јој очи, а две дубоко усечене боре око усана, од ноздрва ка бради, настале непрекидним, попут неконтролисаних неуролошких радњи, грицкањем слузокоже унутрашње стране образа.

Узела је наочаре своје мајке, ставила их на врх носа и поново окренула лице ка огледалу. Затезала је усне и попуштала, чкиљила и отварала капке, цимала уснама чиме се трептај преносио на мускулатуру главе. Пажљиво је у одразу загледала промене на свом лицу, пратила последице које својом мимиком чини. Ужурбаним скоковима прстију тапкала је по диркама, читала текст са папира који је израњао из тамног атријума у телу писаће машине и помно пратила откуцане реченице. Одахнувши, задовољна, ослонила се на наслон и руке положила у крило. Закратко задржавши поглед на ишараним длановима, палцем леве и десне руке лако је дотицала јагодице осталих прстију, као да им опипава мекоту. Најзад, положила је шаке преко својих бутина и подигла лице.

Срела је очев поглед и поцрвенела.